

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över Fondfaktablad och tidsfrist vid delning av en fond (Promemoria)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Promemorian innehåller förslag till ändringar i följande lagar:

- Lagen (2004:46) om värdepappersfonder
- Lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder
- Lagen (2017:317) om faktablad för Priip-produkter

Lagändringarna föreslås med anledning av de ändringar som gjorts i EU:s direktiv om värdepappersfonder (UCITS-direktivet)¹ och att EU:s förordning om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-förordningen)² börjar tillämpas på aktörer på fondområdet.

Förslagen innebär i huvudsak att ett faktablad enligt Priip-förordningen ska anses uppfylla kraven på faktablad för värdepappersfonder och för alternativa investeringsfonder. För specialfonder som marknadsförs till professionella investerare i Sverige ska det vara möjligt att ta fram ett faktablad som uppfyller de nuvarande kraven på faktablad eller använda ett faktablad enligt Priip-förordningen.

Promemorian innehåller även förslag om att Finansinspektionen ska få besluta att delning av en värdepappersfond eller en specialfond får genomföras tidigare än den annars gällande tidsfristen om tidigast tre månader från dagen för inspektionens beslut. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare.

Bakgrund och syfte med förslaget

Det anges i promemorian att de föreslagna lagändringarna är nödvändiga för att i svensk rätt genomföra de ändringar i reglerna UCITS-direktivet om faktablad för värdepappersfonder som har gjorts genom ändringsdirektivet. Genom förslagen tillgodoses direktivets krav på genomförande i svensk rätt. Vidare anges att genom förslagen i promemorian anpassas även svensk rätt med anledning av den ändring i Priip-förordningen som gjorts genom ändringsförordningen som innebär att förordningen ska börja tillämpas för vissa aktörer på fondområdet. Dessa förslag syftar till att på motsvarande sätt som för värdepappersfonder undvika att det gäller krav på två olika faktablad för en och samma fond.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges i promemorian, beträffande förslag till lagändringar till följd av ändringar i UCITS-direktivet, att eftersom det följer av unionsrätten hur den nationella regleringen behöver ändras, finns det inte något utrymme för alternativa lösningar i detta fall. Vidare anges beträffande, förslagen om faktablad för alternativa investeringsfonder, att det finns tänkbara alternativa lösningar. Förslagen i dessa delar motiveras av att det inte kan uteslutas att det finns sådana fonder som marknadsförs till icke-professionella investerare som inte är Priip-produkter och således inte omfattas av Priip-förordningen. För specialfonder som marknadsförs till professionella investerare motiveras förslaget av att det bör finnas en möjlighet att upprätta ett faktablad som uppfyller nuvarande krav för faktablad i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, i stället för ett faktablad enligt Priip-förordningen.

Därutöver anges, beträffande förslagen om möjlighet till förkortad tidsfrist för att genomföra delning av en värdepappersfond eller en specialfond, att det kan förekomma situationer där det finns behov av ökad flexibilitet. I promemorian föreslås att Finansinspektionen ska få möjlighet att besluta om att delning av en fond får genomföras inom kortare tid än tre månader från inspektionens beslut. I dag finns det ingen möjlighet att förkorta tidsfristen för att genomföra delningen av fond. Detta gäller även i en akut krissituation. Förslagsställaren anger att det vore möjligt att inte föreslå någon ändring i detta avseende. Detta skulle ge en hög grad av förutsebarhet för aktörerna på finansmarknaden. Det skulle dock samtidigt innebära att de åtgärder ett fondbolag, förvaltningsbolag eller, när det gäller specialfonder, AIF-förvaltare har möjlighet att vidta i oväntade situationer även i fortsättningen kommer att vara begränsade. Ett annat alternativ till förslagen är att göra en samlad översyn av bestämmelserna om delning av värdepappersfonder och närmare granska om det även bör göras andra ändringar. Det anges dock att någon sådan samlad översyn inte är möjlig inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagen i promemorian bedöms vara förenliga med unionsrätten.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges i promemorian att de ändringar som föreslås i lagen om värdepappersfonder som gäller faktablad bör träda i kraft den 1 januari 2023, vilket är det datum när de nya reglerna i UCITS-direktivet ska börja tillämpas enligt ändringsdirektivet. Det bedöms inte finnas behov av några övergångsbestämmelser. Vidare anges, beträffande bestämmelserna om tidsfrist vid delning av en värdepappersfond eller en specialfond i lagen om värdepappersfonder respektive lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, att lagändringen bör träda i kraft så snart som möjligt. Detta bedöms vara den 1 januari 2023. Förslagsställaren anger dock att frågan är vad som bör gälla för ansökningar om delning av en fond som getts in före ikraftträdandet men avgörs först därefter. Som anges ovan finns det ett behov av att bestämmelserna träder i kraft så snart som möjligt. Det talar för att Finansinspektionen bör få besluta om en kortare tidsfrist även när det gäller ansökningar som har getts in före ikraftträdandet. Någon övergångsbestämmelse är därför inte nödvändig.

Vidare anges att förslagen i promemorian inte bedöms medföra behov av några särskilda informationsinsatser utöver den sedvanliga informationen om nya regelverk som Finansinspektionen tillhandahåller.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges i promemoria att vid utgången av 2021 uppgick den samlade fondförmögenheten i svenska värdepappersfonder och specialfonder till ca 6 700 miljarder kronor enligt Finansinspektionen. Av detta har svenska hushåll ett direkt uppskattat innehav om ca 1 250 miljarder kronor. Till den sistnämnda siffran kommer svenska hushålls innehav av fondandelar knutna till fondförsäkringar och premiepensionssystemet samt vissa innehav genom värdepappersdepåer eller investeringssparkonton (ISK-konton). Förslagsställaren anger dock att det inte har varit möjligt att få fram motsvarande uppgifter om andra alternativa investeringsfonder än specialfonder. Vidare anges att innehaven fördelas på 555 värdepappersfonder och specialfonder som förvaltas av 56 fondbolag. Bland förvaltarna förekommer viss överlappning där fondbolag även är AIF-förvaltare. Det finns även något enstaka förvaltningsbolag som berörs av promemorians förslag.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av berörda företag utifrån antal och bransch är tillräckligt tydlig. Regelrådet anser dock att det saknas en storleksbeskrivning av berörda företag. Avsaknaden av sådan beskrivning medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal och bransch godtagbar, men utifrån storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Det anges i promemorian att förslagen som gäller faktablad för fonder förväntas ha positiva effekter för företagen (såsom fondbolag, AIF-förvaltare och andra distributörer av fondandelar) som omfattas av både fondlagstiftningen och Priip-förordningen på så sätt att det tydliggörs att de inte ska behöva upprätta eller tillhandahålla två olika faktablad för en och samma fond. Vidare anges, beträffande förslaget om möjlighet till förkortad tidsfrist för att genomföra delning av en värdepappersfond eller en specialfond, att förslaget förväntas ha positiva effekter för såväl fondbolag, förvaltningsbolag och AIF-förvaltare som investerare genom att de får ett utökat handlingsutrymme i vissa situationer.

Som en följd av att Priip-förordningen börjar tillämpas även för värdepappersfonder och alternativa investeringsfonder kommer icke-professionella investerare att påverkas på så sätt att de kommer att få tillgång till en ny typ av faktablad som delvis skiljer sig åt från det faktablad som i dag används för sådana fonder. Även professionella investerare förväntas i de flesta fall få ett faktablad enligt Priip-förordningen. Det kan inledningsvis leda till frågor från investerare om hur uppgifterna i faktabladet ska tolkas, vilket kan komma att medföra behov av informationsinsatser från de företag som tillhandahåller faktablad. En annan konsekvens är att icke-professionella investerare inte kommer kunna ta del av fondens och jämförelseindexets historiska avkastning genom faktablad enligt Priip-förordningen, utan investerare kommer behöva söka upp den informationen på egen hand. På längre sikt kan det nya faktabladet dock förväntas underlätta för investerare att förstå och jämföra olika Priip-produkters viktigaste egenskaper och risker.

Vidare anges att en annan konsekvens av övergången till faktablad enligt Priip-förordningen är att komplexiteten i uppgifterna som ska lämnas i faktabladet till viss del kan förväntas öka och att uppgifterna behöva uppdateras oftare, vilket i sin tur kan innebära ökade kostnader för företagen som ska ta fram ett faktablad. Det kan exempelvis handla om ökade kostnader för rådgivning, inköp av IT-tjänster och systemuppdateringar. För företagen kan bytet av faktablad inledningsvis även förväntas leda till ökade kostnader när de behöver ställa om till en ny typ av faktablad. Faktablad enligt Priip-förordningen kräver troligen mer komplicerade uträkningar exempelvis i fråga om framåtblickande resultatscenarier och beräkning av kostnader, och företagen kan i större utsträckning än i dag behöva använda sig av en tredje part för att ta fram uppgifter för faktablad. Förslagsställaren har dock inte kunnat få fram några uppskattningar om storleksordningen på de kostnader det kan komma att röra sig om. Det anges att förslagen i övrigt inte medför några konsekvenser för enskilda och företag eller deras konkurrensförhållanden.

Därutöver anges, beträffande förslaget om möjlighet till förkortad tidsfrist för att genomföra delning av en värdepappersfond eller en specialfond, att förslaget ger fondbolag, förvaltningsbolag och AIF-förvaltare en möjlighet som de inte har i dag. Tillstånd till att dela en sådan fond ska lämnas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen och en förkortad tidsfrist kan komma i fråga när det kan anses vara i fondandelsägarnas intresse. Även fondandelsägarna kan därmed gynnas av förslagen.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av påverkan på berörda företagens verksamhet är tillräckligt tydlig. Regelrådet anser dock att det saknas en fullständig beskrivning av påverkan på berörda företagens tidsåtgång och kostnader. Det hade varit motiverat med en beloppsmässig uppskattning av berörda företagens kostnader för att bland annat genomföra informationsinsatser mot investerare och uppdatera informationen i fondfaktablad. Avsaknaden av sådana kvantifieringar medför att konsekvensutredningen är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företagens verksamhet godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företagens kostnader och tidsåtgång bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren bedömer att förslagen i promemorian inte får några effekter av betydelse för berörda företagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Regelrådet gör följande bedömning. Eftersom beskrivningen av berörda företagens storlek och påverkan på berörda företagens kostnader överlag inte kan anses särskilt tydlig är det svårt att på förhand utesluta att påverkan på konkurrensförhållandena skulle kunna finnas.

Regelrådet finner därför redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagen bedöms inte leda till någon påverkan på företagen i andra avseenden utöver det som angetts ovan.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges i promemorian att UCITS-direktivet och Priip-förordningen reglerar fondbolag, förvaltningsbolag, AIF-förvaltare och andra distributörer av fondandelar såsom värdepappersinstitut. Vidare anges att dessa EU-rättsakter inte ger något utrymme för att införa lättare krav för små företag avseende marknadsföring av värdepappersfonder och alternativa investeringsfonder till icke-professionella investerare. Det är därför inte möjligt att i detta avseende ta särskilda hänsyn till små företag vid utformningen av förslagen.

När det gäller specialfonder som marknadsförs bara till professionella investerare regleras kraven på faktablad i nationell rätt, vilket innebär att det skulle vara möjligt att införa lättare krav för små företag som marknadsför sådana fonder genom att exempelvis inte kräva något faktablad. Som nämns ovan finns det dock ett behov av att även i fortsättningen ställa upp i huvudsak samma krav på faktablad för specialfonder som för värdepappersfonder. Till detta bör framhållas att dessa informationskrav för finansiella investeringar är viktiga för att säkerställa ett fullgott investerarskydd och att ställa upp lägre krav i detta avseende beroende på till exempel fondbolagets storlek skulle innebära att alla investerare inte får samma skydd och att investerarskyddet urholkas. Det bedöms därför inte finnas skäl att i detta avseende ta särskild hänsyn till små företag vid utformning av förslagen.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Samman tagen bedömning

Som framgår ovan saknas det fullständiga beskrivningar av ett flertal aspekter i konsekvensutredningen. Det saknas framför allt en beskrivning av berörda företagens kostnader, tidsåtgång och storlek. Vidare saknas även en fullständig beskrivning av påverkan på konkurrensförhållandena.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 30 juni 2022.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av: Steven Wall

Claes Norberg
Ordförande

Steven Wall
Föredragande